

české bylo předmětem podniku: uvnitř společnosti sprostředkování ideové součinnosti směrodatných osobností činících ve speciálním oboru hospodářské psychologie a vědecké nauky o závodním řízení (theoretiků a praktiků) za účelem vzájemného povzbuzení a společného využitování jejich vědomostí a zkušeností ve prospěch národního průmyslu; na venek z toho vyplývající praktická činnost a sice: funkce poradní při volbě zřízeneců a dělníků, zkoušení jejich způsobilosti dle zásad užitých psychologie, podávání dobrých zdání při organizaci a reorganizaci vědeckého vedení závodu v obchodu a průmyslu, veškerá jiná činnost za účelem využití výsledků hospodářské psychologie a vědecké nauky o závodním řízení k účelům výdělečným. Kmenový kapitál společnosti činil 20.000 K, splaceno bylo naň hotově 5.000 K.

Usnesením soudu ze dne 4. března 1919 čís. fin. 2564 byla vrácena společenská smlouva k opravě stran firmy vyloučením z ní slova »ústav«, ježto jí lze možno označiti pouze podnik většího slohu a značnějšího rozsahu, nehledě ani k tomu, že zmíněného označení užívá se hlavně pro vědecké instituce povahy veřejnoprávní nebo zřízení a vydržované rozsáhlejšími, obecně uznanými korporacemi, kdežto v daném případě se jedná o podnik celkem nepatrný, při němž celá stylisace firmy může uvést v omyl, že se jedná o odborný institut vysokoškolský.

V stížnosti uváděla společnost, že jde skutečně o podnik většího slohu a rozsahu, který již svou povahou a vědeckým základem odkázán pracovat ve velkém měřítku a s velikými obraty jak obchodními tak i organizačními. Takových ústavů v cizině, zejména pak v Americe již od řady let mnoho existuje. Jednatel společnosti jest odborníkem v užití psychologii a může se vykázat jak vědeckými pracemi, tak i obchodními výsledky a to vždy ve větším slohu a ve velmi značném rozsahu. V tuzemsku není podobné instituce vědecké povahy veřejnoprávní nebo vydržované veřejnými korporacemi a nemůže tudíž v tomto směru firma uvedená společností způsobiti nedorozumění nebo dokonce omyl. Zákon o společnostech s r. o. z 6./III. 1906 č. 58. ř. z. ustanovuje ostatně v §u 5. pouze, že nesmí býti přijato do firmy žádné označení, které přísluší ústavům podle zvláštních předpisů zřízených, pod veřejnou správou neb dozorem stojícím, jako spříteľna, zemská banka, zemský ústav a pod. Jinak ovšem označení »ústav« jest ve firmě přípustno. Firma jmenovaná společností však neobsahuje žádného takového označení, které by cit. ustanovení zákonné pro soukromé podniky zakazovalo.

Vrchní soud zemský pro Čechy v Praze, usnesením ze dne 29. března 1919 č. j. B IV 87/19/I zamítl stížnost z toho důvodu, že není sice při společnostech s r. o. zásadně vyloučeno, aby měly ve firmě název »ústav«, avšak že z ustanovení §u 5. cit. zák. plyne, že firma má odpovídati předmětu podniku a není proto přípustno, aby si osvojovala takové označení, které ani předmětu ani rozsahu podniku neodpovídá, a svádí k domněnce, že jde o podnik velkého rozsahu, ač veden jest jedinou osobou a s kapitálem v nejnížší výši přípustné podle zákona.

V revidní stížnosti uvádějí stěžovatelé toto:

Označení firmy jako »ústav« jest dovoleno a zásadně přípustno. Význam jeho tkví však ne tak v rozsahu jako spíše v metodě podniku, způsobu práce, zejména pokud jde o theoretické rozšíření poznatků dotyčného oboru, čemuž v tomto případě tak jest a čemuž skytají záruku odborníci sdružení ve společnosti pro obor užitý a hospodářské psychologie. Ale i úsudek o nepatrnosti podniku — vzhledem k závodnímu kapitálu — není přesvědčující. Činnost společnosti tkví v posudcích, prozkoumání závodu a v návodech, jak zásady vědeckého řízení závodního lze aplikovati s prospěchem ekonomickým v závodech průmyslových. Výsledky jsou velikého významu národohospodářského i finančního a tato odborná činnost expertní jest dle toho honorována, kdežto režie kancelářská není značná. Také jest nesprávně rezervovati název »ústav« na vědecké instituce řízené a udržované státem, zemí neb korporací vládnoucí větším kapitálem, nehledě k tomu, že i u nás označení »ústav« jest obvyklé i při podnicích, jež postrádají jakéhokoliv rázu vysokoškolského (insertní, sprostředkování služeb a pod.). Patrně tudíž, že nelze tvrditi, že nová firma by v tom směru uváděla v omyl, jakoby neprávem svým označením hledala reklamy domněnky ústavu vysokoškolského.

Nejvyšší soud v Praze nevyhověl usnesením ze 6. května 1919 č. j. R I 174/19/I dovolacímu rekursu, poněvadž nejsou dány podmínky, za kterých dle §u 16. čís. pat. z 9. srpna 1854, č. 208. ř. z. možno podatí stížnost proti souhlasným usnesením nižších soudů. —

Dr. Švamberg.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Ustanovení fideikomisární substituce jen na to, co zbude po smrti fiduciára, zahrnuje v sobě osvobození od zajištění v §u 158. nesp. p. předepsaného.

A ustanovil ve své poslední vůli manželku svou za universální dědičku a dodal v testamentu: »Pozůstane-li něco z toho po mé manželce, má o tom tak poříditi, aby celá pozůstalost rozdělena byla na sedm dílů a to mezi potomky mých čtyř bratrů a její tři sourozenců.«

Ve sporu vzniklém mezi universální dědičkou, která popírala, že shora uvedené ustanovení zahrnuje v sobě fideikomisární substituci, a mezi substitučním kurátorem, bylo právoplatně rozhodnuto, že nařízením testamentu stanovena byla zastavitelem fideikomisární substituce ve prospěch naznačených sedm kmenů, ovšem jen co do objemu omezená na to, co z dědictví zastavitele po smrti jeho manželky, která ve vlastnickém právu nijak nemá býti omezena, pozůstane. Do pozůstalosti otcovy patřila nemovitost a cenné papíry uložené v depositu.

Kurátor substitutů žádal zajištění substitučního závazku vedle §u 158. nesp. pat. jak zápisem knihovním na nemovitostech, tak i ohledně movitostí (cenných papírů).

Pozůstalostní soud, jenž pozůstalost se závazkem substitučním v odevzdací listině uvedeným dědičce odevzdal, neřídil přes návrh opatrovníků zajištění závazku substitučního.

Rekursní soud na stížnost opatrovníka naříkané usnesení v ten rozum doplnil, že se nařizuje, aby 1. fideikomisární substituce v tom ohledu, jak v odevzdací listině jest vyčtena, byla ve prospěch potomstva zastavitelevých čtyř bratrů a tří sourozenců pozůstalé jeho manželky na pozůstalostní nemovitosti knihovně poznamenána a 2. aby dána byla pupilární jistota ohledně cenných papírů v depositu uložených, avšak jen do té výše, oč čistá pozůstalost cenu pozůstalostní nemovitosti převyšuje. Na odůvodnění se praví, že vedle §u 158. nesp. pat. každý substituční závazek dlužno zajistiti a proto, jelikož zajištění takové zastavitel dědičce neslevil, nutno provésti toto nejen ohledně nemovitostí poznámkou do knih, ale i ohledně movitostí, avšak ohledně těch jen potud, oč čistá pozůstalost převyšuje cenu nemovitostí do pozůstalosti patřící, poněvadž jen taková částka z ceny věci movitých byla jí odevzdaná jako pozůstalé jmění movité, kdežto zbytek použit bude na zapravení dluhů.

Na odvolací stížnost universální dědičky změnil nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 6. května 1919 R I 167/19 usnesení druhý stolice částečně v ten rozum, že se z něho odstavce druhý ohledně zajištění cenných papírů vylučuje.

Důvody: Správně uvádí stížnost, že jedná se zde o fideicommissum eius quod superari, takže závazek substituční vztahuje se jen na to, co po smrti fiduciára, jenž v jednání mezi živými ohledně dědictví nemá býti nijak omezen, z převzatého dědictví zbyde.

Nieměně i v takovém případě jest substitut zastavitelem za dědice povolán a proto jest tu opravdová substituce, třeba se na ni ustanovení §u 613 obč. z. nevztahovalo.

Jelikož pak v §u 158. nesp. p. substituce, pokud se dotýkají nemovitostí, musí bez výmínečně na nemovitosti ty ve veřejných knihách býti zapsány, a zajištění toto ohledně nemovitostí nemůže ani zastavitelem býti sleveno, takže z moci úřední na ně naléhati dlužno, správně rekursní soud nařídil, že substituční závazek ovšem v objemu zastavitelem určeném na nemovitostech zděděných při vkladu vlastnictví pro fiduciára v pozemkové knize zapsán býti má a ve smyslu tom též naříkané usnesení, pokud se týče odevzdací listinu doplnil.

V tom směru leví se tedy dovolací stížnost bezdůvodnou, aniž jest třeba, aby omezení substitučního závazku zvláště bylo ještě blíže objasněno, poněvadž v odevzdací listině jest obsaženo a při zápisu do knih vedle §§u 5. a 12. kn. z. poukaz na tuto listinu zajisté postačí.

Naproti tomu nelze rekursnímu soudu přisvědčiti v tom, že zde zastavitel fiduciára neslevil v testamentu svém dání jistoty ohledně pozůstalých svršků.

Uznáno-li mezi stranami, totiž fiduciárem a substitutem právoplatně rozhodnutím vydaným ve sporu C 32/18, že zastavitel nechtěl prvnějšího omezení ve vlastnickém právu, takže substituční závazek vztahovati se může jen na to, co po smrti fiduciára zbude, pak chtěl zastavitel zajistiti substitutu jistoty jen poslušností, neměl však úmyslu, zajistiti mu také pozůstalé jmění (dědictví).

Neměl-li ale zůstavitel úmyslu zajistiti substitutu dědictví, pak leží v tom i slevení fiduciární dání jistoty vůbec, tedy i za pozůstalé svršky, proto zajištění takové vedle §u 158. nesp. pat. ohledně svršků potřebí není a nařízení jeho k důvodné stížnosti z usnesení rekursního soudu vyloučiti slušelo, zůstavši obmezeno jen na nemovitosti, pro které citovaným zákonným ustanovením kategoričcky jest předepsáno.

Pořad instancí stanovený §em 176. kon. ř. platí i pro rozpočetní usnesení konkursního komisaře, jímž rozvržena byla hypotekární věřitelé zvláštní podstata, dle §u 44. j. n. krajskému soudu v Mostě, jako příslušnému soudu rekursnímu svou vlastní nepřislušnost vysloviv.

Vrchní zemský soud odkázal rekurs podaný do rozpočetního usnesení konkursního komisaře v Chomutově, jímž rozvržena byla mezi hypotekární věřitelé zvláštní podstata, dle §u 44. j. n. krajskému soudu v Mostě, jako příslušnému soudu rekursnímu svou vlastní nepřislušnost vysloviv.

Nejvyšší soud k stížnosti správce podstaty usnesení to zrušil a vrchnímu zemskému soudu nařídil, aby o rekursu věcně rozhodl. Rozhodnutí své ze dne 4. března 1919 R I 92/19 odůvodnil takto:

Vedle ustanovení §u 49., odst. 2. kon. ř. platí ovšem pro rozúčtování nároků, které mají dojíti uspokojení ze zvláštních podstat, i když byly tyto dle přípustnosti §u 120., odst. 2. k. ř. zeženy v konkursu, předpisy řádu exekučního. Leč tím není nikterak dotčen pořad instancí, jenž pro nařízení a rozhodnutí konkursního komisaře určen jest v §u 176., odst. 2. k. ř., dle něhož jde opravný prostředek z rozhodnutí takového k vrchnímu zemskému soudu a pak dále na nejvyšší soud.

Vždyt citovaný § 49., odst. 2. k. ř. stanoví platnost exekučního řádu jen pro pořadí nároků, čímž vyjádřiti chce, že na místě ustanovení §šů 31. až 41. starého konk. řádu nastoupiti mají nyní předpisy nového řádu exekučního, které přesně určují, pokud a jak z výtěžku dražebního zástavní věřitelé dojdou uspokojení, jakže opakování předpisů těch v konkursním řádu zjevilo se zbytečným.

Že nemůže se předpis uvedeného §u 49., odst. 2. k. ř. vztahovati i na pořad stolic, zřejmo z toho, že ustanovení to dovolává se jen exekučního řádu, v němž pořad stolic vůbec není ani pro řízení exekuční normován. Kdyby byl tedy zákonodáre ustanovením §u 49., odst. 2. k. ř. obmyslel pro rozpočetní usnesení, rozvržující zvláštní podstatu v konkursu, vydané konkursním komisařem zavěsti pořad instancí, jak platí tento pořad pro řízení exekuční, byl by to byl nutně musil vyjádřiti i v §u 176. k. ř. jako výminku ze všeobecného tam normovaného pravidla. Tomu nevádí, že v tomto §u 176. k. ř. jest se dovoláno §u 528. c. ř. s., poněvadž se současně praví, že stanovený zde předpis platiti může, jen pokud konkursní řád nic jiného neustanovuje. Stanoví-li ale § 49., odst. 2. k. ř., že pro rozpočet zvláštní masu v konkursu platí předpisy řádu exekučního, pak platí i pro takového druhu usnesení konkursního komisaře ustanovení §u 239. poslední odstavce ex. ř., aniž proto třeba změniti pořad stolic konkursním řádem stanovených.

Slušelo proto usnesení nařikané, jímž dovolaný vrchní zemský soud svou nepřislušnost vyslovil a rekurs do rozpočetního usnesení konkursního komisaře dle §u 44. j. n. krajskému soudu v Mostě jako příslušnému soudu rekursnímu odkázal, zrušiti jako nezákonné a jemu, k rozhodnutí rekursu toho jediné příslušnému, vyřízení jeho uložiti.

Suspense jednatele společnosti s r. o. dozorčí radou má povahu provisorní a není proto předmětem zápisu do rejstříku, stejně jako jím nejsou opatření dozorčí radou zařízená z toho důvodu dle §u 32., odst. 4. zákona o společnostech s ruč. obmezeným.

Dozorčí rada společnosti s obmezeným ručením, vyslovivši suspensi jednatele společnosti, jemuž jako členu společnosti příslušelo podle smlouvy tolik hlasů, že ostatní společníci nemohli docíliti 3/4 nové většiny, potřebné dle smlouvy k odvolání jednatele, učinila svým předsedou u rejstříkového soudu návrh, aby

1. suspense Ba z funkce jednatelské v obchodním rejstříku byla poznamenána a aby při firmě společnosti bylo zapsáno, že B byl usnesením dozorčí rady ze dne 11. ledna 1919 jednatelství zbaven, aby dále

2. zapsáno bylo, že k zastupování společnosti jsou prozatím oprávněni kteříkoli dva z ostatních čtyř jednatelů, že se děje

znamenání firmy kolektivně tak, že pod znění firmy připojí své podpisy společně dva z jednatelů a že odporující tomu zápisy se vymazají a konečně, aby

3. z moci úřadu zakročeno bylo o zrušení §šů 13., 17., 20., 23. atd. smlouvy společenské a to z toho důvodu, že bez hlasu suspendovaného. Ba nelze docíliti platného usnesení.

Obchodní soud návrh sub č. 1 a 2 vyhověl, žádané zápisy povolil, návrh ad 3 zamítl.

Vrchní zemský soud jako soud rekursní ku stížnosti Bovy návrh ad 1 a 2, změny usnesení první stolice, zamítl, kdežto stížnosti předsedy rady dozorčí do zamítnutí jeho návrhu ad 3 nevyhověl.

Odůvodnění. Dozorčí rada firmy X. společnosti s ruč. obm. usnesla se ve své schůzi dne 28. listopadu 1918, že suspenduje Ba z funkce jednatele a reditele a že svolá bez prodlení mimořádnou valnou hromadu, na jejíž programu byla též zpráva o této suspensi a o odvolání Ba z úřadu jednatelského. V této valné hromadě, konané dne 13. prosince 1918, nebyla tato zpráva a návrh na odvolání Ba z úřadu jednatelského schválena většinou předepsanou ustanovením §u 13. společenské smlouvy. Na to usnesla se dozorčí rada ve své schůzi dne 11. ledna 1919 na tom, že se B zbavuje jednatelství a funkce ředitelství závodu a že příčinou dalšího vedení obchodu oprávnění jsou k zastupování společnosti ostatní čtyři jednatelé. Tento postup neodpovídá však ustanovením §šů 16. a 32. zák. ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. a §u 22. společenské smlouvy.

Dle §u 32., odst. 4. cit. zákona jest dozorčí rada oprávněna zbaviti jednatele jednatelství, musí však bez prodlení svolati dle odstavce 5. téhož §u valnou hromadu společníků, kteréž jediné dle §u 16. cit. zákona a §šů 13. a 22. spol. smlouvy přísluší právo většinou nejméně 3/4 odevzdaných hlasů o odvolání jednatele z jeho úřadu se usnísti. Z toho plyne, že opatření dozorčí rady týkající se zbavení (suspense) jednatele z funkce jednatelské, jest jen provisorní a že usnesení definitivní o tom, má-li jednatel býti odvolán, přísluší valné hromadě společníků.

Je-li tedy usnesení dozorčí rady ze dne 11. ledna 1919 o zbavení Ba funkce jednatelské opatřením ve smyslu odstavce 4. §u 32. zák. o spol. s r. ob., jest bezúčinným jednak proto, že též návrh dozorčí rady již valnou hromadou společníků ze dne 13. prosince 1918 kvalifikovanou většinou nebyl schválen, jednak proto, že o tomto novém usnesení nebyla dle předpisu odstavce 5. §u 32. cit. zák. svolána bez průtahů valná hromada společníků.

Znamená-li ale toto nové usnesení ze dne 11. ledna 1919 odvolání Ba z úřadu jednatelského dle §u 16. cit. zák., jak také usnesením v odpor vzatým do rejstříku bylo zapsáno, jest ono usnesení dozorčí rady neplatným, poněvadž dle citovaných již ustanovení zákona o společnostech s ruč. obm. a společenské smlouvy o odvolání jednatele usnášeti se může pouze valná hromada společníků.

Následkem toho není návrh dozorčí rady ad 1 odůvodněn, pročž slušelo v tomto směru stížnosti jednatele Ba vyhověti a usnesení v odpor vzaté změnití v tom smyslu, že se návrh zamítá.

Další část usnesení rejstříkového soudu, jímž vyhověno bylo návrhu dozorčí rady ad 2 na zápis změny, týkající se prozatímního opatření k zastupování společnosti ostatními čtyřmi jednateli, nebyla sice vzata výslovně v odpor, avšak zápis tento pozbývá platnosti sám sebou, následkem toho, že návrh na zápis odvolání Ba z funkce jednatelské byl zamítnut, takže důsledkem toho původní zápis o zastupování společnosti musí býti obnoven.

Byla proto tato část usnesení v odpor vzatého z úřední moci zrušena a obnovení vymazaného zápisu nařizováno.

Stěžovatel předseda dozorčí rady domáhá se jménem této změny různých ustanovení společenské smlouvy z moci úřední. Veškerá tato ustanovení společenské smlouvy neodporují zákonu, jsou s ním v souhlasu a mohou býti proto změněna dle §u 49. zák. o spol. s r. o. jen usnesením společníků a musí změny takové býti dle §u 51. téhož zákona k obchodnímu rejstříku ohlášeny všem jednatelům. Dozorčí rada není tedy oprávněna k provedení a ohlášení takových změn. Okolnost, že dle nynějšího rozvrhu kapitálu kmenového bez hlasu Ba žádné platné usnesení státi se nemůže, jest nerozhodná, nebyla jistě ostatním společníkům při nedávném zřízení společenské smlouvy neznáma a byla do ní pojata patrně proto, aby se Bovi, jako bývalému majiteli firmy a největšímu vkladateli zajistil ve společnosti patřičný vliv.

Vykonávání práv minoritních stanovených v §u 45. a násl. zák. o spol. s r. o. tím nikterak dotčeno není.